Raadsvoorstel

Jaar	Zaaknummer
2026	377676-2026

Onderwerp:

Vaststellen participatieverordening

Portefeuillehouder: H.F. van Oosterhout

Team: Expertisecentrum
S. Sulmann, telefoonnummer 140591

Aan de gemeenteraad

Voorgesteld besluit
1. De Participatieverordening gemeente Emmen vast te stellen

Bijlage(n)
1. Reactienota zienswijzen Participatieverordening

Stuk(ken) ter inzage
1. Participatieverordening gemeente Emmen
2. Bijlage bij de Participatieverordening

jaar	Zaaknummer
2026	377676-2026

1. Inleiding

Een gemeente maken we samen. Inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere partners weten vaak als geen ander wat er speelt in hun dorp, wijk of buurt. Hun kennis, ervaringen en ideeën helpen de plannen te versterken en goede transparante besluiten te nemen.

Daarom vindt de gemeente Emmen het belangrijk om mensen op tijd te betrekken bij onderwerpen die hen raken. Dat betekent niet alleen informeren over wat de gemeente van plan is, maar ook luisteren, samen nadenken en waar mogelijk samenwerken. Door de samenleving vroegtijdig te betrekken, sluiten plannen beter aan bij wat er leeft en versterken we het vertrouwen en de samenwerking tussen gemeente en samenleving.

In Emmen werken inwoners, ondernemers, verenigingen, maatschappelijke organisaties en de gemeente al op veel manieren samen aan opgaven. Met de participatieverordening geven we deze samenwerking een duidelijke basis. Zo biedt de verordening duidelijkheid over de wederzijdse verwachtingen en de kaders waarbinnen participatie plaatsvindt.

Met de Wet versterking participatie op decentraal niveau zijn gemeenten verplicht om uiterlijk 1 januari 2027 een participatieverordening vast te stellen. In de verordening staat op hoofdlijnen hoe inwoners en andere belanghebbenden kunnen meedenken, meepraten en meedoen bij gemeentelijke plannen en besluiten. Ook is het wettelijk uitdaagrecht opgenomen. Daarmee kunnen inwoners en maatschappelijke partijen de gemeente voorstellen om een gemeentelijke taak zelf uit te voeren.

Bij de voorbereiding van de verordening is gebruikgemaakt van ervaringen, ideeën en aandachtspunten van inwoners, EOP’s, de werkgroep Participatie EOP’s, adviesraden en medewerkers.
De ontwerpverordening heeft van 3 juli tot en met 23 september 2026 ter inzage gelegen. De ingediende zienswijzen zijn beoordeeld en opgenomen in de reactienota zienswijzen. Op basis hiervan is de verordening op verschillende onderdelen aangepast.

De vaststelling van de participatieverordening is geen eindpunt, maar het begin van een verdere ontwikkeling. De werkgroep Participatie van de EOP's en de adviesraden hebben nadrukkelijk aangegeven ook bij het vervolg betrokken te willen blijven. Ook inwoners en andere betrokkenen hebben aandachtspunten meegegeven. We willen deze betrokkenheid voortzetten en de genoemde partijen nauw betrekken bij de verdere ontwikkeling. Want goede participatie maken we samen: met inwoners, partners, de gemeenteraad, het college en de organisatie.

2. Beoogd effect
Emmen beschikt over een actueel en duidelijk kader voor participatie, met als doel om inwoners, organisaties en gemeente beter samen te laten werken aan de ontwikkeling van Emmen.

3. Argumenten
1.1. De gemeente voldoet hiermee aan de wettelijke verplichting
De Wet versterking participatie op decentraal niveau verplicht gemeenten een

participatieverordening vast te stellen. Met de voorliggende verordening geeft de gemeente Emmen invulling aan deze wettelijke verplichting. De verordening is gebaseerd op de VNG-modelparticipatieverordening, variant één (basisvariant). Deze variant biedt een passende basis en voldoet aan de wettelijke vereisten. In lijn met het groeimodel kan de gemeente de participatie verder ontwikkelen en op een later moment uitbreiden met elementen uit variant twee.

1.2. De verordening ondersteunt de ambities uit het coalitieakkoord
Het coalitieakkoord 2026-2030 benadrukt het belang van het vroegtijdig en actief betrekken van inwoners bij plannen, prioriteiten en uitvoering. De participatieverordening biedt een kader om deze ambitie op een transparante en consistente wijze vorm te geven.

1.3. De verordening biedt een helder kader voor participatie
De verordening beschrijft de uitgangspunten voor participatie en maakt duidelijk welke rollen en verantwoordelijkheden inwoners, bestuur en organisatie hebben. Dit draagt bij aan duidelijkheid over verwachtingen en een meer consistente aanpak van participatie.

1.4. De verordening sluit aan bij de bestaande praktijk
Binnen de gemeente Emmen wordt al op verschillende manieren samengewerkt met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en erkende overlegpartners. De verordening sluit aan bij deze praktijk en biedt ruimte om de vorm en intensiteit van participatie af te stemmen op het vraagstuk.

1.5. De verordening vormt het startpunt voor verdere doorontwikkeling
De voorliggende verordening is de 1.0 versie en vormt het startpunt voor de verdere ontwikkeling van participatie binnen de gemeente. De verordening wordt op basis van ervaringen uit de praktijk en nieuwe inzichten verder ontwikkeld. In 2027 werken we samen met betrokkenen aan een praktische vertaling van de verordening naar de dagelijkse werkwijze. Dit biedt de basis om toe te werken naar een volgende versie van het participatiekader (versie 2.0).

4. Kanttekeningen
1.1. Een zorgvuldige uitvoering vraagt meer dan het vaststellen van de verordening
Met het vaststellen van de participatieverordening is een zorgvuldige uitvoering in de praktijk niet vanzelfsprekend geborgd. Participatie blijft mensenwerk en vraagt om passende kennis en vaardigheden, heldere verwachtingen en afstemming op de situatie. Om de risico’s in de uitvoering te beperken, zetten we in op leren door te doen. Ervaringen uit de praktijk worden benut om de werkwijze te verbeteren en het proces aan te scherpen. Zo werken we stapsgewijs aan een zorgvuldige en consistente toepassing van de verordening.

5. Financiën
De vaststelling van de Participatieverordening heeft op zichzelf geen directe financiële consequenties.
De uitvoering vindt in eerste instantie plaats binnen de bestaande beleids- en uitvoeringsprocessen en beschikbare capaciteit. Op basis van ervaringen met de toepassing van de verordening wordt inzicht verkregen in de eventuele aanvullende behoefte aan capaciteit, deskundigheid, ondersteuning en instrumenten. Indien hieruit aanvullende financiële consequenties voortvloeien, worden hiervoor voorstellen uitgewerkt en betrokken bij de reguliere begrotingscyclus.

6. Uitvoering
Met het vaststellen van de Participatieverordening 1.0 leggen we de basis hoe we in Emmen inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners betrekken bij beleid en

uitvoering. De verordening geeft richting; de volgende stap is de praktische uitwerking.

Centraal staat de vraag hoe we participatie met elkaar vormgeven. Wat betekent dit voor de rol van de gemeenteraad, het college, de organisatie en inwoners? Wat mogen we van elkaar verwachten, hoe verdelen we rollen en verantwoordelijkheden en wat is nodig om participatie in de praktijk goed toe te passen?

In de eerste helft van 2027 werken we samen met de gemeenteraad, EOP's, adviesraden, partners en inwoners aan de verdere ontwikkeling van participatie in Emmen. We bouwen daarbij voort op ervaringen die al zijn opgedaan in onder andere Parc Sandur met het wijkuitvoeringsplan, 'Samen op Compas' in Barger-Compascuum en de samenwerking rond Kansengelijkheid voor kinderen. Deze voorbeelden laten zien dat vroegtijdige betrokkenheid leidt tot meer draagvlak, betere oplossingen en meer eigenaarschap in de samenleving. Zo werken we stap voor stap aan een gezamenlijke werkwijze die aansluit bij de praktijk in Emmen.

Daarnaast gaan we werken aan het versterken van het participatief vermogen van de interne organisatie. Dat vraagt om heldere werkwijzen, kennisontwikkeling, ondersteuning en voldoende capaciteit om participatie zorgvuldig uit te voeren en te evalueren.

Wat kan de raad verwachten tot en met 2030?
De verdere ontwikkeling van participatie vindt stapsgewijs plaats.

Voorjaar 2027
Het college bespreekt met de gemeenteraad de vervolgaanpak. Daarbij komen aan de orde:

- Hoe we samen met inwoners, EOP's, adviesraden en partners participatie verder vormgeven.
- Welke rollen en verantwoordelijkheden de raad, het college en de organisatie hebben.
- Wat nodig is om participatie in de dagelijkse praktijk goed toe te passen.
- Hoe we de voortgang en resultaten gaan volgen.

2027–2030
In de jaren daarna werken we aan:

- De verdere ontwikkeling van de Participatieverordening (versie 2.0).
- Een gezamenlijke en praktische werkwijze voor participatie.
- Het toepassen en verbeteren van participatie in de praktijk.
- Het volgen en evalueren van de ervaringen en resultaten.

Wat is hiervoor nodig?
Het versterken van participatie vraagt om tijd, deskundigheid en ondersteuning. Om de ambities uit de verordening waar te maken, zijn voldoende middelen en ambtelijke capaciteit nodig. Deze investering draagt bij aan beter draagvlak, meer vertrouwen tussen overheid en samenleving en beter uitvoerbare besluiten.

Als participatie betekent dat we meer mét inwoners werken dan vóór inwoners, dan biedt ons dit de kans om de komende jaren samen verder te ontdekken wat dit vraagt van de organisatie, het college én de raad.

Een concept-besluit is bijgevoegd.

Emmen, 10 november 2026.

Burgemeester en wethouders van Emmen,

de gemeentesecretaris,	de burgemeester,
N.A. Plantinga	H.F. van Oosterhout

Jaar	Zaaknummer
2026	377676-2026

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Emmen;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 10 november 2026,

besluit:

1. De Participatieverordening gemeente Emmen vast te stellen.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 17 december 2026.

de griffier,	de voorzitter,
S. Engelen	H.F. van Oosterhout